

Mircea MORARIU

În disprețul profesionalismului

Scrisă la începutul anilor '60 ai veacului trecut și reprezentată în premieră absolută în stagiunea 1961–1962, piesa ***Cui i-e frică de Virginia Woolf*** a intrat în repertoriul teatral românesc în anul 1970, când a fost reprezentată la Teatrul Național din București într-un spectacol considerat de referință, poate nu atât din cauza regiei lui Michel Făgădău, cât datorită interpretărilor de excepție ale actorilor Radu Beligan, Marcela Rusu, Costel Constantin și Valeria Seciu. Timiditatea cu care spectacologia românească s-a apropiat de textul lui Edward Albee, într-o perioadă de relativă liberalizare, în care se juca frecvent dramaturgie americană contemporană, nu se explică nicidecum prin constrângeri ideologice – și asta fiindcă era lesne să argumentezi că piesa e „convenabilă” deoarece e fundamentată pe o dezbatere asupra condiției tragice a individului și a familiei într-o societate alienată – cât prin dificultatea rolurilor.

Se vede treaba că Șerban Puiu, regizorul spectacolului de la Secția Germană a Teatrului Național „Radu Stanca” din Sibiu, nu e nicidecum timid. Ba, din contră, e chiar atât de îndrăzneț încât face zob textul dramaturgului american, prezentându-l într-o montare ce are însușirea de a te plasa în situația dilematică de a nu putea stabili cu certitudine de cine și-a propus să își bată joc zisul director de scenă – de partitură, de actori, de spectatori ori de toți și de toate laolaltă? Ceea ce unii critici au calificat drept o „o disecție nemiloasă în conștiința unor americani – circumscriși exact unei zone de intelectualitate alterată” care „dă la iveală malformații psihice aproape grotești, însingurări definitive și nevroze fără leac, cinismul de a fi călău, dar și lașitatea de a accepta, în același timp, condiția victimei” (cf. Ștefan Oprea, *Martor al Thaliei*, Editura Junimea, Iași, 1979) e pur și simplu dinamitat de anarhistica încropeală semnată de Șerban Puiu. Care nu se mulțumește să distrugă numai cele patru personaje zămislite de condeiul lui Albee, ci, pentru a-și desăvârși lucrarea, mai inventează încă trei personaje „la vedere”, doar evocate de dramaturg în scrierea lui – probabil strămoșii (părinții?) Marthei (care bănuie casa, mutând la nesfârșit niște uși ce reprezintă baza decorului semnat de Alin Gavrilă și scoțând tot felul de sunete ciudate) și copilul imaginar. Respectivul trei personaje au apariții ilare, iar vina nu le aparține *ab initio* bieților actori cărora li s-a cerut să le interpreteze: Florin Coșuleț, Veronica Popescu și Cătălin Pătru. Dar care au avut grijă să îngroașe totul, acesta fiind, bănuiesc, modul lor de a protesta față de posturile caraghioase în care li s-a cerut să apară. Și „dacă-i bal, bal să fie !”, atunci, pesemne, în numele a ceea ce odinioară se numea „internaționalismul proletar”, Puiu Șerban i-a încredințat rolul Nick unui actor de origine asiatică pe nume Tomohiko Kogi, căruia i-a cerut să își dovedească agilitatea corporală făcând tot felul de tumble cărora mie îmi e, din nou, imposibil să le stabilesc rostul. Poate că

Steve WALTER și Tomohiko KOGI

Foto: Scott Eastman

ele apar deoarece reprezentația se consumă într-un spațiu de joc cunoscut mai curând ca sală de sport. Mai departe, făcând legătura între „ieri” și „azi”, probabil că, de astă dată, în numele multilingvismului și al globalizării, același pretins regizor a decis ca pe scenă să se vorbească în trei limbi – germană, engleză și japoneză –, rezultatul fiind, din nou, de domeniul derizoriului și al penibilului.

Firește că pentru orice năzbâtie și orice idee trăsnită (numai că ceea ce comite Șerban Puiu e mult mai mult decât atât și cu mult mai grav) se pot născoci explicații. Mie continuă să îmi fie însă neclar de ce Iulia Popa, interpreta precară a lui Honey, poartă mereu o valijoaară și de ce actorii Emöke Boldiszár și Steve Walter, cărora li s-au încredințat rolurile Martha și, respectiv, George, li s-a refuzat de către regizor dreptul de a-și dovedi profesionalismul. Căci între respectivul cuvânt și ceea ce se întâmplă în spectacol e, în mod categoric, o relație strict antagonică. Asta e certitudinea cu care am plecat în graba mare de la pretinsul spectacol.

Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, Secția germană – Cui i-e frică de Virginia Woolf de Edward Albee. Traducerea în limba germană: Alisa și Martin Walser. Regia: Șerban Puiu. Decoruri și costume: Alin Gavrilă. Muzica de scenă: Marius Hristescu. Cu: Emöke Boldiszár, Steve Walter, Iulia Popa, Tomohiko Kogi. Data reprezentației: 3 iunie 2008.